

Regeringskansliet, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: li.jl@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss om Juridiska personers förvärv av lantbruksegendom genom testamente, SOU 2024:73

Er beteckning: LI2024/02222

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att juridiska personers förvärv av lantbruksegendom genom testamente samt juridiska personers förvärv från Allmänna arvsfonden ska omfattas av förvärvsprövning. Länsstyrelsen framför dock synpunkter på förslaget avseende inom vilken tid förvärvstillstånd ska sökas samt konsekvensen av att övergångsbestämmelser inte införs.

Synpunkter

Avsnitt 13.1 och 13.3, Inom vilken tid ansökan om förvärvstillstånd ska sökas

Tre månader efter lagakraftvunnet testamente behöver den juridiska personen enligt utredningens förslag ansöka om förvärvstillstånd. Utredningen har utgått från samma tidsfrist som gäller vid en lagfartsansökan. Söks inte lagfart inom föreskriven tid får Lantmäteriet förelägga vite för att lagfartsskyldigheten ska fullgöras. Söks inte förvärvstillstånd inom föreskriven tid blir förvärvet ogiltigt.

Enligt Jordbruksverkets Handbok i tillämpning av jordförvärvslagen, framgår det enligt kapitel 5.10.1.4 Förnyelse av köpehandling att "Om tremånadersfristen har gått ut när köpehandling inkommer till länsstyrelsen så bör sökanden, innan ansökan tas upp till prövning, beredas tillfälle att försöka få handlingen förnyad." Å

Det framgår inte av utredningen om det på något sätt är möjligt att förnya en förvärvshandling som utgörs av ett lagakraftvunnet testamente. Om så inte är fallet så konstaterar Länsstyrelsen att det, enligt Jordbruksverkets handbok, riskerar att bli olika hantering av ansökningar som är för sent inkomna, beroende på om det är ett förvärv via testamente eller ett förvärv via köp/gåva. En del sökande kommer därmed få möjlighet att förnya köpehandlingen medan andra sökande kommer få avslag, utan möjlighet att förnya förvärvshandlingen.

Avsnitt 16 och 17.12, Övergångsbestämmelser

I utredningen föreslås inga övergångsbestämmelser. Orsaken till detta är att det, när reglerna träder i kraft, inte kommer att finnas några inneliggande ansökningar eller pågående ärenden hos prövningsmyndigheterna som avser juridiska personers förvärv av lantbruksegendom genom testamente.

Även om det hos länsstyrelserna eller Jordbruksverket inte finns några inneliggande ärenden så kan det hos Lantmäteriet finnas inneliggande ärenden om lagfart.

Förvärvaren av en fastighet ska enligt 20 kap. 1 och 2 §§ jordabalken inom viss tid från förvärvet ansöka om inskrivning av fastigheten, så kallad lagfart, hos Lantmäteriet. Lantmäteriets prövning innefattar bland annat att kontrollera om förvärvstillstånd krävs för att förvärvet ska vara giltigt. Om förvärvstillstånd krävs men inte har erhållits, ska lagfartsansökan enligt 20 kap. 6 § jordabalken avslås.

Länsstyrelsen anser att utredningens förslag är otydligt avseende vad som ska gälla när en juridisk person har förvärvat en fastighet genom testamente och lagfartsansökan är inskickad före den 1 januari 2026. I de fall där Lantmäteriet inte hunnit fatta beslut om lagfart innan den nya lagen träder i kraft, uppstår frågan om Lantmäteriet behöver begära in komplettering från sökande angående förvärvstillstånd. Det behöver framgå tydligare vad som gäller i dessa fall.

En risk är att en sökande skickar in en ansökan om lagfart innan den 1 januari 2026, alltså innan kravet på förvärvstillstånd inträtt, men att det vid lagens ikraftträdande, den 1 januari 2026, redan hunnit gå mer än 3 månader sedan testamentet vunnit laga kraft. Detta skulle innebära att det när lagen träder i kraft, redan är för sent att ansöka om förvärvstillstånd.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser länsstyrelsen att det kan övervägas huruvida övergångsbestämmelser är nödvändiga.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnad länsöverdirektör Helena Remnerud med handläggare Olof Haraldsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även avdelningscheferna Ulrika Lundberg och Helene Munkner samt t.f. chefsjurist Shiva Norvad medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.